

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2021/009 van:

De heer XXXX, geboren XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend in De Woenselse Poort, de afdeling XXXX, onderdeel van GGzE,

tot het navolgende oordeel gekomen.

1. Ontstaan en loop van het geding

De klachtencommissie ontving op 2 februari 2021 een klaagschrift, gedateerd 1 februari 2021, van de heer XXXX, hierna te noemen klager.

Klager heeft zich voor het opstellen van zijn klaagschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, Patiëntenvertrouwenspersoon. Bij de mondelinge behandeling van de klacht werd klager eveneens bijgestaan door mevrouw XXXX.

De klacht richt volgens het klaagschrift zich tegen mevrouw XXXX, Gz-psycholoog en zorgverantwoordelijke van klager.

De klachtencommissie ontving op 5 februari 2021 een verweerschrift, gedateerd eveneens op 5 februari 2021. Verweerder heeft zich bij het formuleren van het verweerschrift laten bijstaan door mevrouw mr. XXXX. Het verweerschrift vermeldt dat mevrouw XXXX het verweer heeft gevoerd. Zij zal hierna als verweerster worden aangeduid.

De klachtencommissie was door de veiligheidsmaatregelen die moesten worden getroffen om de verspreiding van het Coronavirus tegen te gaan niet in de gelegenheid om klachten in fysieke aanwezigheid van klager en verweerder te behandelen. De klachtencommissie heeft de klacht daarom via een beeldverbinding behandeld. Klager en verweerder, de personen die hen bijstonden, alsmede de leden van de klachtencommissie en de secretaris van de klachtencommissie hebben deelgenomen aan de behandeling van de klacht via de beeldverbinding. De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 11 februari 2021.

Klager is er blijkens de toestemmingsverklaring mee akkoord dat de commissieleden, indien nodig, het dossier inzien, eventueel door middel van fotokopieën.

2. Inhoud van de klacht

De klacht richt zich op de beslissing tot toepassing van dwangbehandeling (verplichte zorg) door het innemen van telefoon en laptop.

3. Standpunt van de klager

Klager verzoekt de klachtencommissie om zijn klacht gegrond te verklaren. Hij stelt zich op het standpunt dat hij op een geestelijk pijnlijke manier wordt behandeld, en dat het voor zijn geestelijke toestand niet goed is om zijn telefoon en laptop innemen. Klager geeft aan alleen zijn dochter te hebben willen zoeken en daarna te stoppen met het contact met 'jonge meiden'. Klager geeft nog aan aanvankelijk zeven dagen niet gegeten te hebben door voornoemde beslissing. Er wordt volgens klager alleen naar de negatieve dingen gekeken en klager is geen gevaar voor zichzelf of voor anderen.

Mevrouw XXXX patiëntvertrouwenspersoon stelt de formele eisen ten aanzien van de beslissing nog aan de orde. Allereerst wordt hierbij benoemd dat er nog altijd een BOPZ-behandelplan is en geen WvGGZ zorgplan. Hiermee zou voldoende reden zij gegeven om de klacht gegrond te verklaren. Daarnaast ontbreekt de toetsing van de wilsbekwaamheid op grond van artikel 8.9 lid 4. Voorts acht zij de beslissing niet proportioneel noch subsidiair. Tenslotte wordt ook om een schadevergoeding verzocht, die echter niet nader wordt geconcretiseerd.

4. Standpunt van de verweerster

Blijkens het verweerschrift is verweerster van mening dat de klacht ongegrond dient te worden verklaard. Daarbij wordt verwezen naar het oorspronkelijke indexdelict en het gegeven dat klager via sociale media diverse malen heeft benaderd vanuit zijn waansysteem waarbij hij vermoedelijk ook met minderjarigen contact zocht. Destijds zijn in overleg met klager afspraken gemaakt over het regelmatig kunnen controleren van de zoekgeschiedenis van zijn laptop en over tijden op de dag dat hij zijn laptop en telefoon inleverde. Ook 's nachts mocht klager geen gebruik maken van zijn laptop en telefoon. Ook is toen met klager besproken dat hij meer openheid diende te geven over het gebruik van zijn laptop en telefoon en is met hem het gesprek aangegaan over zijn beleving en zijn behoeftes op het internet.

Sedertdien heeft klager echter meerdere malen agressie vertoond bij de controlemomenten en ook had hij kennelijk zijn zoekgeschiedenis van zijn laptop gewist. Controle en ook het in gesprek gaan met klager was daardoor niet (meer) mogelijk. Nadat klager uiteindelijk zijn laptop en telefoon had verstoep en beweerde deze apparaten zelfs weggegooid en door het toilet had gespoeld heeft verweerster besloten om tot toepassing van verplichte zorg over te gaan. Immers, na controle van zijn kamer bleek dat klager de laptop en telefoon daar had verstoep en zelfs het slot van zijn kast te hebben gemanipuleerd.

Volgens verweerster wordt aan de vereisten van doelmatigheid, subsidiariteit en proportionaliteit voldaan. Bovendien blijkt dat klager toegankelijker is en meer open staat voor samenwerking als hij geen gebruik kan maken van zijn laptop en zijn telefoon.

5. Bevoegdheid klachtencommissie

Klager verblijft op grond van een strafrechtelijke titel (artikel 37 WvS): TBS met dwangverpleging, laatstelijk verlengd per 26 augustus 2020 in GGzE. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis is op grond van artikel 9:1 van de WvGGZ de klachtprocedure van deze wet van toepassing. Dat betekent dat klager bij de klachtencommissie een klacht zoals omschreven in artikel 10:3 van de WvGGZ kan indienen.

De klachtencommissie voldoet voor wat betreft haar samenstelling aan artikel 10:2 lid 3 van de WvGGZ.

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat de klacht die klager naar voren heeft gebracht namelijk over de beslissing tot dwangbehandeling behoort tot de in artikel 10:3 genoemde verplichtingen en beslissingen op grond waarvan een patiënt een klacht kan indienen. Het klachtrecht op grond van de WvGGZ is derhalve van toepassing op de klacht die klager naar voren brengt.

6. Beoordeling

6.1. Formele vereisten

Alvorens de klacht inhoudelijk te beoordelen zal de klachtencommissie beoordelen of aan de formele vereisten die in de WvGGZ worden gesteld is voldaan. Artikel 9.6 van de wet bepaalt dat alvorens over te gaan tot het toepassen van verplichte zorg zulks door een zorgverantwoordelijke aan de geneesheer-directeur en aan de betrokkene dient te worden meegedeeld en dat door de geneesheer-directeur voorts aan een betrokkene kenbaar dient te maken dat tegen de beslissing een klacht kan worden ingediend bij de klachtencommissie.

In dat kader is voorts van belang dat de beslissing voorbereid dient te worden door de zorgverantwoordelijke en dat daarover overleg met de betrokkene dient plaats te vinden alvorens tot het toepassen van verplichte zorg kan worden overgegaan.

In dat kader is tevens van belang dat artikel 8:9 lid 4 van de WvGGZ bepaalt:

Indien verplichte zorg anders dan strekkende tot opname in een accommodatie, op grond van een crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van een crisismaatregel of zorgmachtiging wordt toegepast, legt de zorgverantwoordelijke (...) schriftelijk vast in het dossier, bedoeld in artikel 8:4, met vermelding van de datum en het tijdstip, of:

- a. Betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake in staat is, en*
- b. Er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstige psychische, materiele, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is'*

In de uitspraak van de Hoge Raad van 18 december 2020 (ECLI 2020:2096) is overwogen en beslist dat deze beoordeling meer behelst dan louter een registratieverplichting en dient de zorgverantwoordelijke bij elke beslissing tot verplichte zorg op de voet van artikel 8:9 WvGGZ die niet strekt tot opname in een accommodatie moeten onderzoeken of een betrokkene, beoordeeld naar dienst gezondheidstoestand op dat moment in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen terzake van de beoogde verplichte zorg.

Tevens dient de zorgverantwoordelijke in dat geval -dus als de betrokkene wilsbekwaam moet worden geacht en als de betrokkene zich verzet- te beoordelen of sprake is van acuut levensgevaar, dan wel voor aanzienlijk risico van anderen, dan wel de algemene veiligheid van personen en goederen in gevaar is.

De klachtencommissie heeft in dat verband kennis genomen van de na de mondelinge behandeling nog door/namens verweerster overgelegde registraties uit het dossier van klager waaruit zou moeten (kunnen) blijken dat de wilsbekwaamheid is getoetst. Uit die overgelegde stukken heeft de klachtencommissie echter in het geheel niet kunnen vaststellen op welk moment die wilsbekwaamheid is getoetst omdat op het overgelegde screenshot de datum 26 maart 2020 staat vermeld. Bovendien is niet duidelijk in welk verband die wilsbekwaamheid is getoetst. Voorts lijkt het er op dat i.c. slechts sprake is van een loutere registratie in het dossier van klager in plaats van een inhoudelijke beoordeling van de wilsbekwaamheid op het moment van de voorgenomen toepassing van de verplichte zorg en dat is volgens voormelde uitspraak van de Hoge Raad onvoldoende.

Nu de klachtencommissie aldus moet vaststellen dat er geen (behoorlijke) toetsing van de wilsbekwaamheid van klager op het moment van de voorgenomen toepassing van de verplichte zorg (en met het oog op die concrete verplichte zorg) heeft plaats gevonden is aan de formele vereiste om tot die toepassing over te gaan niet behoorlijk voldaan. Reeds dat vormvereiste moet leiden tot gegrondverklaring van de klacht.

6.2 Inhoudelijke beoordeling

Onverminderd het feit dat de klachtencommissie de klacht op voormelde formele grond gegrond zal verklaren zal zij zich overigens uitlaten over de inhoud van de klacht en zij overweegt daartoe het navolgende.

De klachtencommissie heeft in haar beslissing van 5 november 2020 op een eerdere klacht van klager (2020/052) overwogen en beslist dat verweerster destijds op goede gronden in het zorgplan had opgenomen dat klager zijn laptop en telefoon mocht gebruiken van 8 uur tot 12 uur, van 13 uur tot 17 uur en van 18 uur tot 21.30 uur, dus gedurende een erg groot gedeelte van de dag. De klacht van klager dat hij dat (desondanks) een beperking in het vrije gebruik van de communicatiemiddelen vond, is door de klachtencommissie toen ongegrond verklaard.

Vastgesteld moet worden dat er een groot verschil is tussen het vrijwel de gehele dag kunnen en mogen gebruiken van de laptop en de telefoon enerzijds en de volledige inname van deze communicatiemiddelen waartoe verweerster heeft besloten anderzijds. Daar komt bij dat verweerster bovendien heeft besloten tot die inname tot de volgende zorgplanbespreking die pas medio maart zal plaats vinden en zelfs op dat moment is dan nog onduidelijk of klager op een of andere manier weer gebruik zal kunnen maken van de laptop en de telefoon, omdat zulks immers dan pas zal worden besloten. Er is dus in feite sprake van een inname van de laptop en de telefoon voor onbepaalde tijd.

Verweerster heeft haar beslissing gemotiveerd door ter zitting aan te geven dat het gedrag van klager sedert de vorige klachtzitting zich negatief heeft ontwikkeld. Hij heeft zich een aantal keren fors verzet bij het innemen van zijn laptop. Klager wiste voortdurend de zoekgeschiedenis en zijn toestandsbeeld ging achteruit, waarbij hij ook veel agitatie liet zien. In toenemende mate loog klager over de controlemomenten, waardoor deze momenten niet uitgevoerd konden worden. Er was geen sprake van transparantie en daarmee geen zicht op de risico's.

Verweerster is van mening dat er door het nu innemen van de laptop en de telefoon er eerst gewerkt kan worden aan het herstellen van het vertrouwen in de samenwerking met klager en er daardoor rust en acceptatie kan ontstaan om vervolgens weer meer vrijheid op het gebruik van de laptop en de telefoon toe te staan. Er is al duidelijk meer rust zichtbaar bij klager, nu hij zijn laptop en de telefoon al ongeveer 3 weken niet meer kan gebruiken, aldus verweerster.

Ondanks de toelichting van verweerster op haar beslissing is de klachtencommissie van oordeel dat het rigoureuze verschil in het wel of niet (op een of andere manier) mogen gebruiken van de laptop en de telefoon niet proportioneel is.

In de voortgangsrapportages kan de klachtencommissie niet terugvinden dat sprake was van een ernstig verslechterd toestandsbeeld ten opzichte van de periode daarvoor van klachten van derden die klager zou hebben benaderd of van ander ernstig nadeel. Behalve het feit dat klager had gelogen over het verstopten van zijn laptop en de telefoon zijn er geen duidelijke, voldoende steekhoudende argumenten die het *volledig en voor onbepaalde tijd* beperken van het gebruik van de laptop en de telefoon rechtvaardigen, daar waar klager in de periode daarvoor nog vrijwel de gehele dag -op de controlemomenten na- daarover kon beschikken.

Eerder had voor de hand gelegen dat met klager in gesprek was gegaan over een stappenplan, over een geleidelijke opbouw van het (gedeeltelijk) gebruik van zijn laptop, over extra controlemomenten of over enig perspectief over het weer geheel of gedeeltelijk gaandeweg kunnen gebruiken van zijn laptop en telefoon. Door dat niet te doen en ieder perspectief uit te stellen tot de volgende zorgplanbespreking is de klachtencommissie van oordeel dat de maatregel disproportioneel is. Dus ook inhoudelijk wordt de klacht gegrond verklaard.

De beslissing van verweerster van 21 januari 2021 tot het innemen van de laptop en de telefoon zal dus worden vernietigd en verweerster wordt opgedragen een nieuwe beslissing terzake te nemen met inachtneming van hetgeen de klachtencommissie hiervoor heeft overwogen.

7. Schadevergoeding

Klager heeft in zijn klachtbrief om een schadevergoeding verzocht. Nu de klacht zowel op formele als op inhoudelijke gronden gegrond zal worden verklaard, zal de klachtencommissie in het kader van de zorgvuldigheid eerst aan klager de gelegenheid geven om binnen een week na deze beslissing zijn verzoek om schadevergoeding nader te onderbouwen en kan verweerster daarop vervolgens - ook binnen een week nadien- inhoudelijk reageren.

8. Uitspraak

De klachtencommissie voornoemd:

1. verklaart de klacht van klager over de beslissing tot toepassing van verplichte zorg (dwangbehandeling in de vorm van beperking van laptop en telefoon) **gegrond**

2. Vernietigt de beslissing van verweerster van 21 januari 2021 waarin tot het innemen van de laptop en de telefoon van klager is besloten en draagt verweerster op tot het nemen van een nieuwe beslissing terzake met inachtneming van deze uitspraak

3. Stelt klager in de gelegenheid om zich uiterlijk op 23 februari 2021 zich uit te laten over de door hem verzochte schadevergoeding en dat verzoek nader te onderbouwen, waarna verweerster uiterlijk op 1 maart 2021 zich daar eveneens over kan uitlaten.

4. Houdt de beslissing inzake de toekenning van een schadevergoeding aan tot 15 maart 2021

ALDUS gedaan op 11 februari 2021 door de klachtencommissie van de Stichting GGzE te Eindhoven, bestaande uit de heer mr. dr. XXXX, vice-voorzitter, en de leden mevrouw XXXX, psychiater, en mevrouw XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, secretaris.